

La apogeul carierei sale, Pola Negri era cea mai bine plătită femeie din industria filmului. Așa a cunoscut America pedichiura cu oja roșie, cizmele de blană sau turbanele.

› Pagina 3

Născut în comunism, Alexandru Solomon a rămas interesat de urmele adânci și rănilor supurante pe care nea' Nicu Ceaușescu le-a tasat în mentalul colectiv al poporului român. › Pagina 4

Ilie Năstase, despre documentarul *Nasty*: "E mai bine să am ocazia să mă prezint acum decât niciodată"

› Pagina 6

www.tiff.ro

APERITIV

#04

Luni | 20 iunie | 2022
14-15 English pages

Publicație oficială a TIFF
ISSN 2784 - 3149 ISSN-L 2784 - 3149

BANCA TRANSILVANIA®

În cel mai recent lungmetraj al său, regizorul și scenaristul ucrainean Oleh Sentsov expune o filosofie a binelui și a răului, din păcate mult prea relevantă pentru contextul european actual. Titlul filmului, *Rhino*, este dat de porecla protagonistului său Vova, care se încâlcește mult prea puternic în pânza mafiei ucrainene din anii '90.

› Pagina 3

Filmul rulează în cadrul secțiunii Fără limită luni, 20 iunie, ora 18:00 și joi, 23 iunie, ora 22:15, la Cinema Florin Piersic.

INFORMAȚII BILETE

VÂNZAREA BILETELOR:

ON-LINE, începând din 10 iunie pe tiff.eventbook.ro și prin aplicația mobilă a festivalului, **TIFF 2022**. Biletele cumpărate prin sistemul on-line sau direct prin aplicație se supun aceluiași reguli prezentate în politica oficială de bilete a festivalului.

DE LA CASIERILE TIFF, începând de luni, 13 iunie 2022:

Cinema FLORIN PIERCIC, Piața Mihai Viteazul, nr. 11
Cinema VICTORIA, B-dul Eroilor, nr. 51

Piața Unirii

iar din 17 iunie în:

Cinema ARTA, str. Universității, nr. 3

Universitatea SAPIENTIA, str. Calea Turzii, nr. 4

Luni, 13 iunie – joi, 16 iunie: 11:00 – 19:00;

Vineri, 17 iunie – duminică, 26 iunie: 09:00 – 23:00.

ATENȚIE!

Recomandăm procurarea biletelor online. Vor exista doar cinci puncte de vânzare a biletelor, la Cinema Florin Piersic, Cinema Victoria, Cinema Arta, Universitatea Sapienia și în Piața Unirii, ce vor fi deschise pe toată perioada de desfășurare a festivalului, conform programului de mai sus.

Toți posesorii de acreditări trebuie să își procure bilete cu valoare zero de la casierile festivalului sau de pe tiff.eventbook.ro.

PREȚURILE BILETELOR

• **Bilet de intrare unic** (valabil pentru o singură proiecție) pentru toate categoriile de spectatori: 20 lei.

• **Bilet matineu** (valabil pentru proiecțiile din intervalul orar 09.00 – 14.00): 15 lei

BILETE CU PREȚ SPECIAL:

• **Bilet pentru proiecțiile în aer liber:** 15 lei

• **Bilet pentru proiecțiile din cadrul EducaTIFF:** 15 lei

• **Bilet pentru proiecțiile de la Cinema Mărăști și Cinema Dacia:** 15 lei

• **Bilet pentru Gala de deschidere:** 50 lei*

• **Bilet pentru Ceremonia de închidere:** 50 lei*

• **Bilet pentru Concerte, cine-concerte:** 40 lei*, excepție Muzeul de Artă: 30 lei*

• **Bilet pentru Concert Eliades Ochoa,**

Star of Buena Vista Social Club: 70 lei*, după 10.06: 100 lei*

• **Bilet pentru proiecțiile Film Food:** 200 lei*

POLITICA DE ACCES:

Accesul la eveniment se face prin scanarea biletului, fie printat, fie în format electronic, de pe dispozitivele mobile. Accesul este posibil doar pe baza unui bilet valabil la proiecția respectivă (exceptând copii sub 3 ani, care nu ocupă un loc individual). Cu 5 minute înaintea începerii oricărei proiecții, se va permite intrarea în sală a deținătorilor de acreditări TIFF care nu au reușit să își procure BILETE DE INTRARE, cu condiția să existe locuri libere în sală. Locurile în sală sunt garantate până cu 5 minute înainte de începerea proiecției. De asemenea, după începerea proiecției, accesul în sală este interzis! Locurile nu sunt alocate și sunt disponibile la alegerea spectatorului. Filmele din cadrul festivalului pot conține scene de sex, violență sau limbaj licențios, astfel că vă recomandăm să verificați descrierea acestora din programul oficial înainte de a cumpăra biletele. Accesul cu animale de companie nu este permis în incinta sălilor de cinema.

Pe baza actului de identitate, cetățenii ucraineni vor avea acces liber pentru proiecțiile din Piața Unirii, Parc Poligon Florești, proiecțiile cu subtitrări în limba ucraineană din secțiunea EducaTIFF (Vara când am învățat să zbor), pentru proiecțiile filmelor ucrainene (Miraj, Pamfir, Rhino) și pentru concertul DahkaBrahka. Accesul se face în baza locurilor disponibile.

ÎN CAZ DE PLOAIE

Biletele cumpărate pentru proiecțiile care se mută în interior își păstrează valabilitatea. • Proiecția zilnică a filmului din PIAȚA UNIRII OPEN AIR, ora 21.45, va avea loc în aceeași seară la Casa de Cultură a Studenților, începând cu ora 23.00. • Proiecția zilnică a filmului din IULIUS PARC OPEN AIR va avea loc în aceeași seară la Cinema Mărăști, începând cu ora 22.30. • Proiecția zilnică a filmului de la UBB OPEN AIR, ora 22.00, va avea loc în aceeași seară la Cercul Militar, începând cu ora 23.00.

ANULARE BILETE ȘI RAMBURSARE BANI

Biletele achiziționate nu pot fi anulate sau schimbate. Se returnează contravaloarea biletelor doar în cazul în care proiecția este anulată în avans din motive tehnice, condiții meteorologice nefavorabile sau alte cazuri de forță majoră. Urmăriți site-ul oficial al festivalului tiff.ro, respectiv tiff.eventbook.ro. Contravaloarea biletelor nu se returnează în situația în care condițiile meteo se deteriorează după începerea proiecției. De asemenea, nu se returnează contravaloarea biletelor nefolosite din pachetul de abonamente.

APERITIFF

Redactor-șef:

Codruța Simina

Editors

Anca Grădinariu

Laurențiu Paraschiv

Ion Indolean

Ruxandra Predescu

Oana Balaci

Emily Noejovich

Emanuela Susanu

Junior Editors

Sophia Blaga

Oana Florentina Bostan

Raluca Mefa

Andrei Micuta

Graphic design:

Carmen Gociu

Mihaela Vas

Vasile Pipaș

Tipărit la: Garamond

Proiect cultural finanțat de Ministerul Culturii

PRIMĂRIA ȘI CONSILIUL LOCAL CLUJ-NAPOCA

PRIMĂRIA ȘI CONSILIUL LOCAL CLUJ-NAPOCA

PRIMĂRIA ȘI CONSILIUL LOCAL CLUJ-NAPOCA

La apogeul carierei sale, Pola Negri era cea mai bine plătită femeie din industria filmului.

Locuia într-un conac din Los Angeles care semăna cu Casa Albă și dădea tonul modei. Așa a cunoscut America pe-dichiura cu oja roșie, cizmele de blană sau turbanele. Deloc rău pentru o emigrantă poloneză născută în sărăcie. A avut amanți celebri ca Rudolf Valentino sau Charlie Chaplin și câțiva prieteni și conți. A fost primul star european care a rupt Hollywoodul, semnând un contract cu Paramount pentru 3.000 dolari pe săptămână și una dintre puținele actrițe care a reușit tranziția la filmele vorbite. Negri a fost o vampă, o personalitate flamboiantă sau, cum s-ar zice în țara ei de adopție, o figură "lager than life". *Bestia* (sau *Dansatoarea poloneză*) este singurul ei film din perioada poloneză care s-a păstrat, ceea ce e motiv suficient să nu ratați proiecția unică de la TIFF, pe muzica live a lui Włoddek Pawlik. Veți avea ocazia să admirați un

fenomen dintr-o altă lume. În *Bestia*, Negri interpretează o dansatoare, ceea ce e cumva firesc. Tânăra Pola, care și-a pierdut tatăl atunci când a fost arestat și trimis în Siberia pentru presupuse activități revoluționare, a fost acceptată la Academia de Balet Imperial din Varșovia pentru talentul său de balerină, dar s-a orientat spre actorie după probleme de sănătate. În acest film are doar 20 de ani și demonstrează deja talent, vivacitate și însușiri de femeie fatală. Calitățile care vor seduce, mai târziu, publicul internațional ca exotismul, misterul sau intensitatea sunt deja vizibile aici.

Bestia – 20 iunie, 21:30, Muzeul de Artă.

Cine-concertul este o preluare de la Festivalul New Horizon din Wrocław și este oferit cu sprijinul Institutului Polonez București.

Anca Grădinariu

Agenda zilei

20
06

INSPIRATIFF

La ora 15:00 va avea loc în Piața Unirii la TIFF Lounge o discuție cu directorul artistic TIFF Mihai Chirilov, moderată de Adi Demian.

TIFF TALK

La ora 17:00 la TIFF Lounge în Piața Unirii va avea loc discuția „A World Beyond War” cu președintele Romanian Peace Institute Kai Brand-Jacobsen, pionier, inovator și practician în domeniul consolidării păcii, securității și abordării conflictelor. La discuție este invitată și Alexandra Iacob, lider în comunicare și impact global.

Premiul publicului TIFF.21

BAROMETRUL GENERAL

<i>Leonard Cohen și Hallelujah - Povestea unui cântec</i>	4.73
<i>Cine-Concert Nosferatu</i>	4.69
<i>Clubul de gătit</i>	4.69
<i>Dean Martin: King of Cool</i>	4.67
<i>Trei culori: Albastru</i>	4.63
<i>Porni</i>	4.61
<i>Imaginea victoriei</i>	4.59
<i>Trei culori: Roșu</i>	4.57
<i>Amira</i>	4.51
<i>Cetățeanul Ashe</i>	4.51

Locații TIFF 2022

1 → CINEMA FLORIN PIERCIC

Piața Mihai Viteazul, Nr. 11

2 → CINEMA VICTORIA

B-dul Eroilor, Nr. 51

3 → CINEMA ARTA

Str. Universității, Nr. 3

4 → CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

(CCS) Piața Lucian Blaga, Nr. 1-3

5 → PIAȚA UNIRII OPEN AIR

6 → IULIUS PARC OPEN AIR

Str. Alexandru Vaida Voevod, Nr. 53 B

7 → CERCUL MILITAR

B-dul Eroilor, Nr. 51

8 → CINEMA MĂRĂȘTI

Str. Aurel Vlaicu, Nr. 3

9 → CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR

Str. Bucegi, Bl A1

10 → MUZEUL DE ARTĂ

Str. Piața Unirii, Nr. 30

11 → UNIVERSITATEA SAPIENTIA

Calea Turzii, Nr. 4

12 → UBB OPEN AIR

Curtea Universității Babeș Bolyai

Acces din Strada Ion I. C. Brătianu, Nr. 2

13 → PARC POLIGON FLOREȘTI

Strada Sub Cetate, Nr. 13, Parcul Poligon, Florești

15 → CASTELUL BĂNFFY BONȚIDA

DJ161, Localitatea Bonțida

16 → ARKHAÏ SCULPTURE PARK VLAHA

Strada Principală Nr. 442, Localitatea Vlaha

FĂRĂ LIMITĂ

Rhino

Răscumpărarea vine cu un preț

În cel mai recent lungmetraj al său, regizorul și scenaristul ucrainean Oleh Sentsov expune o filosofie a binelui și a răului, din păcate mult prea relevantă pentru contextul european actual. Titlul filmului, *Rhino*, este dat de porecla protagonistului său Vova, care se încălzește mult

prea puternic în pânza mafiei ucrainene din anii '90. Rhino se aseamănă cu un rinocer - nu doar datorită cucuiului din frunte care i-a rămas în urma unei bătăii, ci și din cauza instinctului animalic ce pune stăpânire pe el mult prea des. Într-un plan secvență de câteva minute, Sentsov reușește să ne pre-

zinte, cu schimbări de costume și decoruri complexe, tragica existență a personajului și a familiei lui. O vădită încercare de justificare a comportamentelor și traiectoriei sale viitoare. Violența nu îi este străină nici în copilărie, însă, odată cu trecerea timpului, ajunge să se transforme într-un stil de viață.

Filmul abundă în citate care ar putea trece foarte ușor drept clișee, dar regizorul se folosește de ele cu istețime și le integrează în estetica filmului. Povestindu-i unui presupus preot despre greșelile din trecut care îl marchează, Rhino face comparația dintre sufletul unui nou-născut și o floare - primul cadru al filmului este chiar el, copil fiind, într-un câmp de floarea-soarelui. Pe măsură ce narațiunea progresa, culorile se desaturează, capătă nuanțe maro, asemeni pământului care acoperă sufletul unui adult - în concepția protagonistului.

Momentul în care acest noroi începe să se aștearnă peste ființa lui este marcat de intrarea așa-zisilor gangsteri pe ecran, într-o manieră tipică Tarantino - poziționarea personajelor și stilul de filmare amintesc de celebra scenă din *Reservoir Dogs*. Pentru o clipă pare că e regele Pământului. Are o frumoasă soție, o fetiță, amante, bani, subalterni și respectul întregii lumi criminale. Din acest punct, însă, Rhino își începe călătoria spre dezumanizare, care va fi finalizată tot cu un moment de cotitură.

Într-o secvență cu evidente referințe biblice, protagonistului i se bat cuie în picioare și este lăsat să moară într-un staul. În ciuda sorții deloc favorabile, el reușește să supraviețuiască și se târăște cu îndârjire înspre noua lui identitate. Rhino redevine Vova. Renăscut. Reînviat. Însă trebuie să plătească pentru greșelile din trecutul lui. Un puțin și doi prieteni vechi îi facilitează răscumpărarea. O lovitură pentru fiecare victimă a comportamentului său inuman.

Filmul rulează în cadrul secțiunii Fără limită luni, 20 iunie, ora 18:00 și joi, 23 iunie, ora 22:15, la Cinema Florin Piersic.

Rhino este o proiecție caritabilă în cadrul inițiativei TIFF de sprijin a Ucrainei.

Oana Balaci

CLOSE-UP

Un scurt film despre omor: un clasic

Începutul noii săptămâni aduce, ca parte a secțiunii *close-up*, două filme de Kieślowski: *Viața dublă a Veronicăi* (1991) și *Un scurt film despre omor* (1988). Din vasta sa filmografie, filmul despre omor este însă, fără îndoială, cel care conturează mai bine asprimea morții într-o societate care dezamăgește și agonizează în continuare. Este, la fel ca toată opera polonezului, un clasic de neuitat a cărui putere narativă transcende granițele spațio-temporale.

Istoric vorbind, *Filmul despre omor* a făcut inițial parte din drama psihologică de televiziune compusă din zece episoade numită *Decalog*. Structura se justifică în măsura în care Kieślowski încearcă să facă o paralelă cu cele zece porunci ale tradiției iudeo-creștine. Fiecare capitol explorează semnificația posibilă a poruncilor biblice, adesea în moduri ambigue sau contradictorii. Filmul apare astfel ca o explorare a mandatului de a nu ucide prin povestea lui Jacek (Mirosław Baka),

un tânăr fără perspective sau viitor, care omoară cu brutalitate un șofer de taxi și a cărui apărare este asumată de un avocat idealist (Krzysztof Globisz).

Din cadrele inițiale ale gândacilor morți, șobolanului înecat și pisicii spânzurate, o aură de moarte se instalează imediat peste film, dar fără a-l putea acoperi complet. Un grup de copii fuge de animale, poate loviți de o realizare vinovată a ceea ce au făcut. Inocența, chiar și în acest context sumbru, nu este trecută cu vederea. Amestecul acesta antagonic dintre cele două fețe servește drept ștampilă pentru un portret fidel al condiției umane din perspectiva lui Kieślowski.

Filmul a fost distins cu premiul special al juriului și premiul FIPRESCI la Cannes și cu Oscar pentru cel mai bun film străin în anul lansării sale. Este, ca toate lucrările lui Kieślowski, un clasic care merită. Îl găsiți azi la Cinema Victoria, ora 12:30.

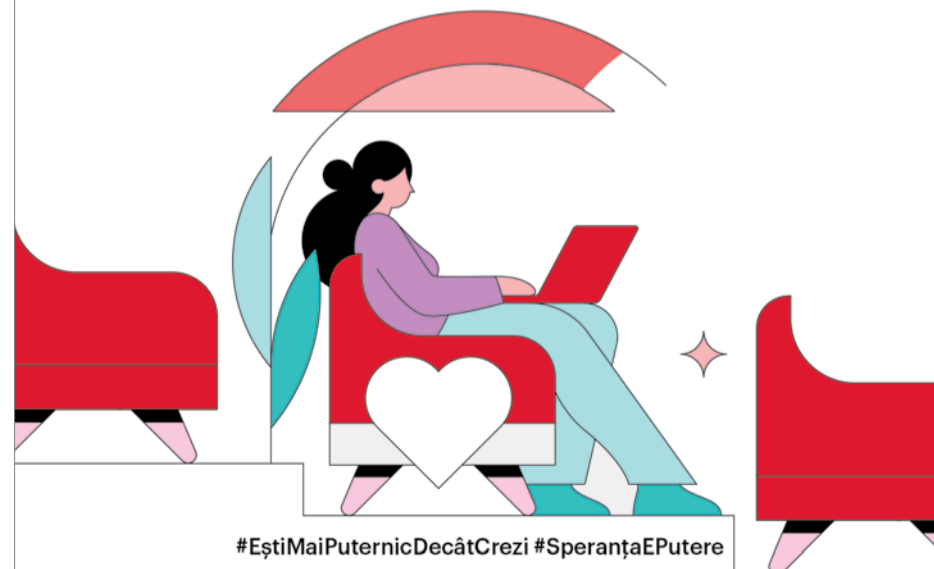
Emily Noejovich

REGINA MARIA

iubeste TIFF!

De pe canapea, la
cinematograf.
După ultimii ani,
cine ar mai fi crezut?

#EștiMaiPuternicDecâtCrezi #SperanțaEPutere

TIFF.21

3x3

Alexandru Solomon – simply the best

Pe Alexandru Solomon l-a interesat mereu felul cum trecutul influențează fluxul prezent-viitor. A crezut în subiecte exotice-fierbinți și le-a prezentat într-un stil original și curajos, unic în onestitatea sa.

Alecu pentru apropiați, el a lăsat mereu câte o bucăciță din propria personalitate în subiectele documentate. A mers mereu *all-in*. Născut în comunism, pe care l-a și prins câțiva ani ca tânăr cineast, a rămas interesat de urmele adânci și rănilor supurante pe care nea Nicu Ceaușescu le-a bătut în mentalul colectiv al poporului român.

TIFF îl celebrează în această ediție și proiectează *Clara B.* (2006), *Cold Waves - Război pe calea undelor* (2007), *Ouăle lui Tarzan* (2017). În toate, este fidel ideilor exprimate și în excelența sa carte, 'Reprezentări ale memoriei în filmul

documentar': documentarul reprezintă „un mod de a trăi – creativ – memoria” și „presupune o privire retrospectivă, o rememorare”, onesitate și implicare totală.

Conștient de capcana istoriei și de amprenta unor recuperări subiectiviste și prea încrâncenate ale sistemului comunist, l-a interesat să investigheze cu detașare și o doză de ironie „detaliile trecutului, fără a introduce o perspectivă ideologică valorizantă”. Mereu obiectiv și înțelegând că propaganda se schimbă după liderii de moment, a refuzat activ abordări unde „eroii pozitivi de pe vremuri s-au metamorfozat în călai, iar personajele negative de ieri, în victime și eroi”. A nuanțat, operând creativ pe granița fină dintre mit și realitate.

Lumile spectaculoase ale lui Solomon, desprinse parcă din povești închipuite, au puterea de a evoca (uneori metaforic) un trecut uneori greu de crezut că s-a întâmplat.

Modul de lucru asumat în *Clara B.* – unde istorisește povestea fictivă a unei

femei fotograf și reporter de la începutul secolului XX – continuă în *Cold Waves*, despre postul de radio Europa Liberă, care a funcționat ca vehicul militant pro-occidental în perioada războiului rece, „percept de audiența sa din România ca un post de radio independent, unică sursă de informații adevărate”. Acest post fenomen a influențat generații, a ținut cetățenii români conectați la realitatea vestică, a reprezentat tipul de supapă ajunsă acum legend(ar)ă.

Aceeași aură aproape mistică o are și un micuț laborator din Abhazia, pe litoralul estic al Mării Negre, unde Stalin a avut ambiția de a crea un hibrid om-

măiță, ideal al individului muncitor. *Ouăle lui Tarzan* evocă povestea unui loc acum degradat, cu cercetători îmbătrâniți, o ruină sovietică încă funcțională în inerțial.

Dificil de găsit, dar infinit mai complicat de ipostaziat, aceste universuri și reprezentarea lor cinematografică îl transformă pe Alexandru Solomon într-unul din liderii generației lui și probabil cel mai important documentarist român. Îl celebrăm la TIFF în secțiunea **3x3** și vă invităm să îi (re)vedeți fabuloasele peripluri.

Ion Indolean

Ingret pentru Ucraina

Ingret, sau după numele său, Ingrid Kostenko, este o artistă renumită din Ucraina care face muzică din diverse stiluri, pop, trip hop și indie rock, și pe care o puteți auzi azi în concert astăzi, de la ora 19:00, la Muzeul de Artă. Kostenko încearcă să transmită prin muzica sa energie pozitivă, creând povești și experiențe imersive, care poartă marca personalității sale luminoase și vii.

Acum, Ingret încearcă prin muzica și activitatea sa online să crească interesul publicului asupra dificultăților cu care se confruntă poporul ucrainean, după invadarea Ucrainei de către Rusia. Ingret a avut numeroase concerte în mai multe țări europene, cu scopul de a strânge fonduri pentru ajutorarea victimelor războiului, în timp ce colegii săi de trupă sunt mobilizați în Ucraina. Aceasta a scris la o postare pe Instagram: „Sunt fericită să ajut în multe

moduri, inclusiv prin vindecarea sufletelor și a inimilor cu muzică.”

Concertul din această seară face parte din inițiativa independentă Muzic Export Ukraine, care ajută artiștii tineri să stabilească conexiuni, să își promoveze muzica și să evolueze ca artiști la un nivel internațional.

Ea încearcă să lupte pentru țara sa, însă din afară, prin campanii de ajutorare și concerte caritabile, militând pentru sloganul din anii '70 „Make art, not war”, după care este inspirat și motto-ul TIFF-ului din anul acesta „Make films, not war”.

Biletele pentru concert pot fi achiziționate de pe [TIFF.EVENTBOOK.RO](https://www.tiff.ro/eventbook) sau din aplicația mobilă a festivalului, având prețul de 30 de lei.

Raluca Mefa

TIFF Transilvania International Film Festival

Emoții noi, aceeași conexiune

Together we can

Vino la TIFF 2022 să descoperi experiențe care ne aduc mai aproape.

vodafone

3x3

Gaspar Noé și chemarea vidului

Cele 3 titluri prezentate la TIFF (*Enter the Void*, *Vortex* și *Ireversibil*, versiunea cronologică) sunt suficiente pentru a pătrunde în mintea unui mare cineast provocator. Dar, dincolo de șoc și controversă, există suficientă substanță în filmele lui Gaspar Noé?

Operele cineastului pot fi definite ca intens sinestezice, datorită puterii lor vizuale și muzicale. Prin felul în care implică simțurile spectatorului, sunt capabile să transporte pe oricine într-o lume metafizică, un hibrid între vis și realitate. Tocmai din cauza acestei particularități, Noé nu este un cineast pentru toată lumea: fie îl iubești, fie îl urăști.

Cu toate acestea, opera cineastului franco-argentinian nu se limitează la a desena perspectivele onirice ale unei realități banale, ci încearcă mereu să spargă un tipar prestabilit și să provoace spectatorul, abordând abrupt teme precum sexul, drogurile, moartea și nebunia.

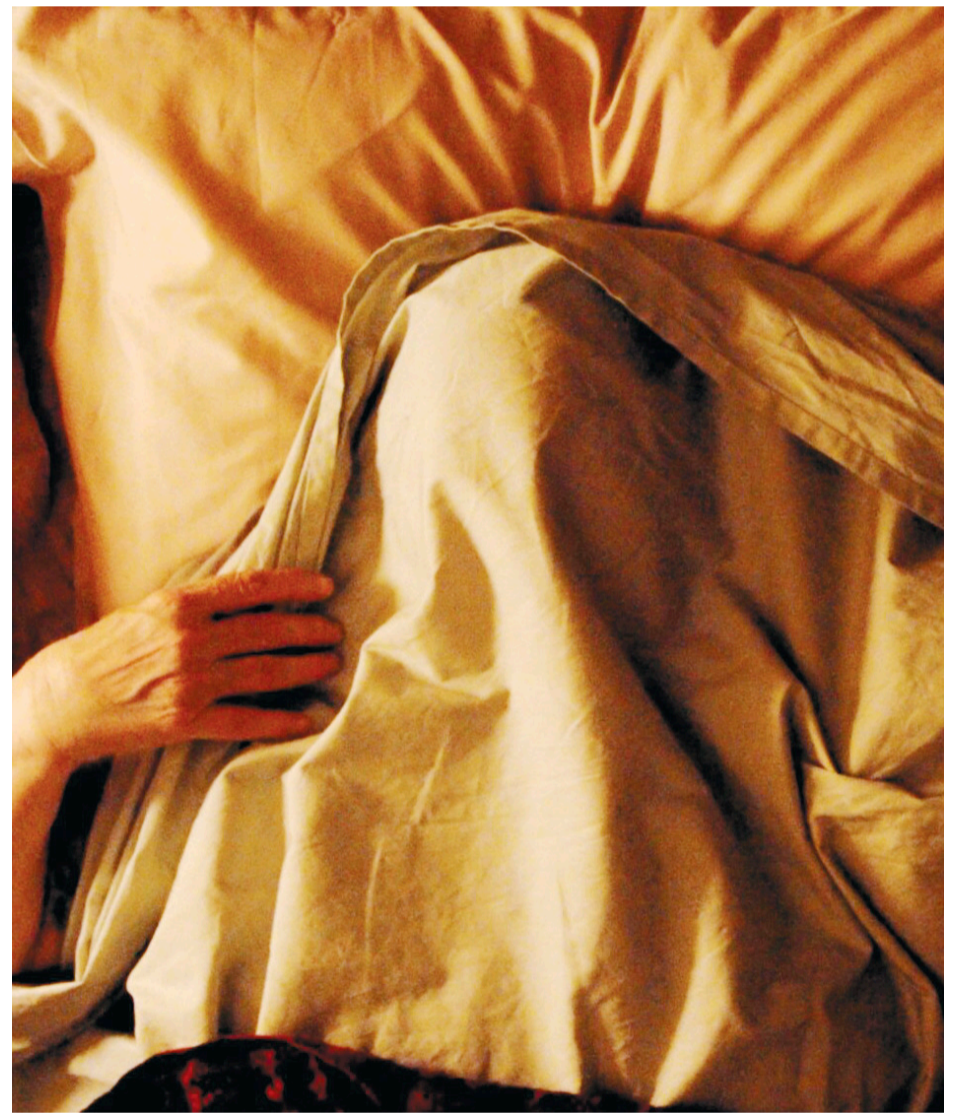
Regizorul are reputația de a fi unul dintre cei mai controversați cinești ai

generației sale și este adesea neînțeles și etichetat drept un instigator. Dar, încă de la *Enter The Void* (2009), un trip techno-halucinant exemplar, inspirat din *Cartea tibetană a morților*, el a urmărit, de fapt, un discurs coerent: observarea nimicului, a vidului. Un nimic care, în epoca contemporană, s-a transformat în totul. Lumile cinematografice ale lui Noé sunt pline de oameni care, în căutarea unor stări de extaz, coboară la niveluri abominabile. Adâncimile în care regizorul francez își scufundă personajele sunt, de obicei, alimentate de droguri și sex, scaldate în nuanțe de neon și caracterizate de o filmare frenetică, care plonjează înăuntru, în jurul, sub și deasupra subiecților săi. Filmele lui pot testa limitele chiar și ale celor mai înfocați fani ai săi. Dar în *Vortex*, transgresivul cineast face poate cea mai subversivă mișcare a sa de până acum: creează un film liniștit, plin de compasiune și, în cele din urmă devastator, despre existența crepusculară a unui cuplu în vârstă. Însă fie și cu surdina, tot despre o experiență viscerală este vorba.

Anca Grădinariu

Vortex Bucură-te cât mai poți!

Ultimul Gaspar Noé, *Vortex*, pare un film cuminte. Însă doar pare, evident – e greu să te dezminți de vechile obiceiuri. Sau poate că, dintr-un anumit punct de vedere, chiar e cuminte, altfel lansarea lui nu trecea aproape nebăgată în seamă după toate controversile iscate de precedentele *Irreversible*, *Enter the Void*, sau *Love*.

Nu de alta, dar *Vortex* e un *feel bad movie* încă și mai zăpăcitor – problema e că te prinzi de asta abia când e prea târziu. Nu e un film care să te șocheze prin imediatețe, cum o fac celelalte, ci unul care îți intră pe sub piele și te zguduie din temelii. Nici nu te poți aștepta la altceva din partea unui film care începe cu dedicația „Tuturor aceluia ale căror creiere li se vor descompune înainte de inimi.”

Prezentat pe croazetă în secțiunea paralelă Cannes Premiere (și nu în competiție, unde-i era locul), *Vortex* are o premisă simplă, dar suficient de ofertantă pentru căutările regizorului argentinian: un cuplu de bătrâni interpretați de regizorul de filme giallo Dario Argento și Françoise Lebrun din *La maman et la putain*, amândoi incredibili, își așteaptă sfârșitul într-un apartament parizian în timp ce unul dintre ei cade pradă Alzheimerului. Un *Amour* mai înspăimântător, dar și mai lejer, pentru că deși traiectoria poate fi intuită din start, Noé spune că și aici, ca și în *Climax*, mai totul a fost

improvizat. Ceea ce se și simte: există multe momente moarte în care rămâi cu niște personaje care-și văd de treabă, nestingherite de cameră – Argento lucrând la cartea lui despre cinema și vise, Lebrun apucându-se să facă ceva despre care a și uitat. Dar *make no mistake*, nu vorbim de vreun *Jeanne Dielman*. Noé utilizează *split screen*-ul din *Lux Aeterna* cu încă și mai mare efect aici: mereu îți prinde atenția cu ceva. Prezentate în duo, până și cele mai mundane dintre activități devin revigorante. Iar spre final, când lucrurile încep să spiraleze de sub control, tot acest calm începe să aibă sens: te lovește în plex și te face să realizezi cu groază că sfârșitul e nu doar iminent, ci și mai mult ca sigur dureros. Nu a zis nimeni că Noé e un mare dramaturg, dar trebuie să recunoaștem: e un cineast visceral extrem de priceput!

Vortex rulează astăzi, 20 iunie, de la 20:30 la Cinema Florin Piersic, și sâmbătă, 25 iunie, de la 22:00 la Cinema Victoria.

Laurențiu Paraschiv

E.ON vă prezintă secțiunea
SUPERNOVA
la TIFF 2022.

e-on

InterogaTIFF

Ilie Năstase, despre documentarul *Nasty*: „E mai bine să am ocazia să mă prezint acum decât niciodată”

În cadrul TIFF.21 a rulat aseară la Cinema Victoria *Cetățeanul Ashe*, în regia lui Rex Miller și a lui Sam Pollard. Înainte de proiecția documentarului care urmărește viața celebrului sportiv și activist Arthur Ashe, a fost proiectat în premieră un *sneak peek* din *Nasty*, regizat de Tudor Giurgiu și produs de Cosmin Hodor. Publicul a urmărit fragmentul din filmul care documentează viața și cariera unuia dintre cei mai performanți și apreciați tenismeni ai tuturor timpurilor, Ilie Năstase. AperiTIFF i-a pus câteva întrebări pe terasa Visuin de la Casa TIFF.

Cum vă simțiți la TIFF?

Foarte bine, cum altfel? Am venit aici prima dată acum 64 de ani, când aveam 12, cu tabăra de copii la tenis. S-a și dărâmat între timp acel teren. Sunt amintiri frumoase.

Cum vă împăcați cu statutul de subiect al unui film documentar?

În el e viața mea. Ce am făcut de la 4 ani până la 39. E mai bine să am ocazia să mă prezint acum decât niciodată. Poate ne-am trezit puțin târziu și e un pic complicat cu drepturile de autor pentru interviurile cu invitați pe care vrem să le integrăm. Mulți s-au mutat prin California, Los Angeles. Ar fi greu și costisitor să ducem echipa acolo. Știți cum a apărut ideea acestui documentar? Stăteam cu Tudor fix la masa asta (Casa TIFF) și îmi spune: „Știi ce ar trebui să facem noi aici, în Ro-

mânia? Un film despre tine, Ilie Năstase”. A fost totul foarte spontan, iar de acolo au plecat toate ideile pe mai departe. Mai avem mult de lucru. Abia la anul cred că reușim să încheiem producția.

Aveți emoții pentru premiera de diseară?

Vor fi doar 15 minute. Noi avem zeci de ore de filmări. Rezultatul final îl aștept. Nu am emoții să mă văd pe un ecran de cinema, doar e viața mea. Publicul să vedem cum reacționează. Abia aștept să văd și *Cetățeanul Ashe*. Mi se pare foarte interesant titlul filmului, foarte natural. L-am și cunoscut pe Johnnie Ashe, fratele lui Arthur la o cafenea din New York. Știți cum? I se adresează De Niro, prezent și el acolo: „Cum să nu îl știi pe Ilie Năstase?”.

Emanuela Susanu

Foto: Andrei Micuța

Pacea e doar la câteva mese distanță

Foto: Facebook Adrian Hădean

“Food may not be the answer to world peace, but it's a start.” E citatul meu favorit din Anthony Bourdain (ok, recunosc, la paritate cu acesta: “The way you make an omelet reveals your character”). Domnul nostru Anthony Bourdain, așadar, care a prins bombardamente în Beirut, tancuri în Kurdistan și o săptămână obișnuită în Congo. “Dar e un început”. Am verificat dacă e adevărat așa cum m-am priceput eu mai bine. Bunăoară astă vară, pe Via Transilvanica, am mâncat undeva în Fundu Moldovei (nu exagerez, mă refer la comuna Fundu Moldovei din județul Suceava) un borș

de sfeclă despre care am conchis că atâta vreme cât ia pauză de la ale ei și găsește răgazul să gătească așa, omenirea ar putea avea o șansă.

Sigur, puriștii vor remarca faptul că Fundu Moldovei se află la 90 de kilometri de granița cu Ucraina, fiind deja demonstrat că preparatele culinare au obiceiul să parcurgă distanțe mult mai lungi și îmbârligate (ca argument, să remarcăm, în paranteză, cum au călătorit, câținel-câținel, pe la 1700 și ceva, sarmalele moldovenești de la Tighina la Stockholm). Dar chiar dacă borșul de sfeclă trece drept un fel de mâncare tradițional ucrainean (cu mențiunea că Russia Today ar putea fi, evident, de altă părere), asta nu înseamnă că el nu ne poate uni, 90 sau 320 de kilometri mai la sud, în jurul aceleiași mese. Pe aceeași stradă, în cazul de față.

Strada este Potaissa, în centrul Clujului, ziua este 20 iunie. Evenimentul se numește “Ukrainian Street Food Day” și sper c-ați aflat deja că, în acest context, Adi Hădean gătește alături de bucătari de la nord și de la sud de Vama Siret preparate tradiționale ucrainene. Date fiind temperaturile, e greu de presupus că se va exagera cu kolodețul - un fel de piftie din carne de porc, vită și pui (uneori doar pește), cu usturoi, ceapă, morcovi, frunze de dafin și piper negru. Să rămânem, așadar, la certitudini: toate fondurile strânse în urma acestui eveniment vor fi donate organizației #SolidarSocial, care livrează mese calde refugiaților ucraineni. Ne întâlnim mâine, după masă.

Dragoș Vasile / Europa Liberă

groupama.ro
AloGroupama: 0374 110 110

VA URMA

Bloc 27: Legende urbane devenite realitate

Când Rastko (Andrej Jovović), un băiat de 14 ani, dispare în subsolul propriei locuințe, un bloc din Noul Belgrad construit în Iugoslavia anilor '60, viața surorii sale gemene Emily (Emma Pendlebury) e dată peste cap.

Tatăl său, ale cărui afaceri în construcții nu sunt tocmai curate, încearcă să păstreze liniștea și evită să ajute poliția cu detalii, de frică să nu se scurgă în presă și să fie cumva prins la mijloc. Cei doi polițiști asigurați cazului, Sonja (Ivana

Mladenović) și Antonijević (Aleksandar Gligorić), încearcă să dea de urmele sale, dar suntem totuși în Europa de Est: căutarea lor nu are cele mai bune rezultate. Milica, ajunsă la capătul răbdării, se hotărăște să înceapă o anchetă pe cont propriu, aju-

tată pe de o parte de Darko (Stefan Lazić), prietenul său și ținta batjocurilor colegilor mai mari, care se iau de el pentru că tatăl său i-a părăsit pe el și mama lui, și Bogdan (Veljko Ilinčić), prieten al lui Rastko și traficant juvenil de droguri cu priză la public.

În timp ce poliția constată că există zeci de cazuri nerezolvate ale unor copii din blocurile 28 și 29 dispăruți de-a lungul timpului, Milica descoperă de la un om al străzii, pe care toată lumea îl consideră nebun de legat, că fratele său ar fi dispărut în blocul 27 – o legendă urbană, numărul 27 fiind sărit atunci când clădirile din zonă au fost construite în urmă cu 50 de ani cu ajutorul a mii de muncitori și voluntari tineri. Însă cum ar fi ca acesta să aibă dreptate, și blocul 27 să fi existat în tot acest timp, ascuns de privirile care nu s-au uitat suficient de temeinic? Așa cum *Stranger Things* folosea suburbiile americane și *Dark* folosea pădurile și buncărele, influențe confirmate de scenaristul Ivan Knežević, așa și *Bloc 27* folosește blocurile socialiste ca fundal pentru acțiunea captivantă și creionarea unei mitologii unice, plină de secrete care așteaptă să fie explorate, de la pasajele întunecate mustind de umezeală la adăposturile atomice uitate de vreme.

Primele două episoade din *Bloc 27* rulează astăzi, 20 iunie, de la 22:00 la UBB Open Air, și miercuri, 22 iunie, de la 14:45 la Universitatea Sapientia.

Laurențiu Paraschiv

WHAT'S UP, DOC?

Bucolic – celebrarea vieții simple

Studiu profund asupra solitudinii, documentarul *Bucolic* caută cadrele lungi și montajul lent, pentru că așa e și traiul Danusiei și Basiei.

Mamă și fiică, ele trăiesc retras, într-un sat încremenit oarecum în timp. Devin ciudate sau chiar exotice acele momente când le vedem în supermarketul local sau în preajma altor oameni. Așa s-au obișnuit, izolate, ele cu natura, cu animalele, zilnic aceeași rutină pe câmpiile răcoroase și cețoase ale Poloniei. Dar de fapt izolat poate că nici nu e termenul potrivit, pentru că sunt libere și se mișcă după propriul plac. Atinse de acest privilegiu rar, nu se odihnesc o clipă în plus, pentru că e mult de muncă în gospodărie.

Aici fiecare clipă contează, fiecare moment e absorbit la adevărata lui valoare. Fără să fie prea apăsată în vreun fel, povestea pledează pentru acele chestiuni esențiale sau primare ale biografiei unui om: arată credința catolică a Danusiei manifestată implicit și fără emfază, surprinde convorbirile sporadice la telefon ale Basiei cu un mystery-man pe nume Franek, urmărește cursul natural și firesc al existenței. Toate sunt susținute de o coloană sonoră specială, potrivit modernă, uneori contradictorie cu locul, care adaugă mereu un strat suplimentar și menține atenția trează.

Filmul transmite sentimente puternice. La o primă vedere poate părea întunecat și pesimist, chiar mohorât, dar de fapt regizorul Karol Pałka celebrează viața și se bucură împreună cu cele două femei de un soi de liniște la care nu mai avem acces. Este un

proiect care te poate atinge și în sens terapeutic, celebrând acea simplitate pierdută.

Filmul poate fi văzut luni, 20 iunie, ora 19:15, și joi, 23 iunie, ora 10:00, la Cinema Arta.

Ion Indolean

SUPERNOVA

Mesaje private un pic inconfortabile

Unii dintre cei mai buni actori din America Latină și Spania - Antonia Zegers, Blanca Lewin, Vicenta Ndongo, Alex Brendemühl sunt puși în fața camerei de filmat, mărturisind povești intime cu sinceritatea specifică chilianului Matías Bize, definită deja anterior prin *La vida de los peces* (2010) sau *La memoria del agua* (2015). Direct din spațiile lor private (uneori dezolante), personajele sunt provocate să-și depășească barierele, dezgolindu-se, în asentimentul lor. Se afișează în fața ca-

merei așa cum sunt, mamă, tată, fiică sau fiu, toți oameni, toți cu o poveste. Mărturiile lor de viață au putere de sugestie, exprimând fie anxietăți nerostite la timp, fie frustrări sau dureri devastante. A rareori speranță. Lipsit de un limbaj vizual pretențios sau mijloace de expresie cinematografică extravagante, lungmetrajul nu are o miză foarte bine definită; nu își propune mai mult decât ce se vede. O mână de oameni își expun extrem de sincer provocările vieții, camera fiind confidentul lor personal (și cam atât). Poveștile lor fragmentate și ingenios intercalate texturează nuanțe noi, alimentând poate suspansul și energia privitorului. Muzica originală a unuia dintre povestitori se suprapune peste finalul filmului (*Dogma '95 style*), conferind un soi de gravitate celor care acum tac și privesc. Totul culminează cu un sfârșit puternic (un pic greu de urmărit) – scena unei nașteri tradiționale sub apă, în vană. Pentru a încheia meditația asupra vieții, Bize folosește inteligent această scenă, cu rolul de a simboliza renașterea (că vorba aia - nîcîcînd nu-i prea târziu să o iei de la capăt). Filmul rulează azi de la 15:45 la Cercul Militar și în 21 iunie de la 21:30 la Muzeul de Artă.

Emanuela Susanu

PIAȚA UNIRII

Fuga din Mogadishu – când lupti până uiți pentru ce o faci

Fuga din Mogadishu are câte ceva din toate, acțiune, dramă, comedie și o mică lecție de istorie. În Somalia anilor 90, se dă o luptă pentru soarta diplomatică a... celor două Corei. Cum se face una ca asta și de ce la așa mare depărtare de casa statelor vecine est-asiatice?

E simplu. Guvernele lor au nevoie de aprobarea președintelui somalez pentru a intra în Națiunile Unite. Dae-jin, agent secret sud-coreean, primește sarcina să îi ofere daruri, dar lucrurile devin instabile și parcă fără vreo rezolvare atunci când convoiul său e atacat și valiza furată, iar el prins în ceva ce aduce a război civil.

Cine e de vină și să fie oare un jaf întâmplător sau are semnificații politice? Acestea sunt întrebările, adresate pe un ton inițial hazliu și destins, de la care pornește filmul regizat de Seung-wan Ryu. În acord cu dezbateră pe care o propune, vizual, primele zeci de minute sunt luminoase și pline de speranță, apoi de la un moment dat preia controlul o convenție mai închisă.

Este o combinație care funcționează între mai multe stiluri cinematografice, pornind cu lejeritatea unui James Bond, trecând prin specificul asiatic de a face crime-thriller și terminând cu ceva din exotismul producțiilor generaționale cu Jackie Chan. Poate fi văzut până la un punct și ca elogiu la adresa acestor acți-on-comedy-uri asiatice de acum câteva

decenii, Ryu declarându-se un fan al clasicului din 1978, *Drunken Master*.

Numai că peste această ușurătate narativă se adaugă și o atitudine mult mai gravă, care prezintă cruzimea, tragediile și în general partea întunecată a naturii umane. Pentru ce luptăm și de ce o facem? Este acesta războiul nostru? Stăm și ne punem aceste întrebări și nu putem

înțelege cum, după atâtea dezastre, oamenii insistă în continuare să se omoare între ei... Un film-manifest pentru pace!

Filmul poate fi văzut luni, 20 iunie, ora 21:45, în Piața Unirii Open Air și în Parc Poligon Florești, și sâmbătă, 25 iunie, ora 20:45, la Casa de Cultură a Studenților.

Ion Indolean

2019 trend communication

primii

MANU SASHA LIGIA MONICA RARES BOGDAN VERA STEFANA ALEX KEVIN ANITA CATALINA CLAUDIA GRETII ANA CATALINA ADINA CRISTINA VILAD PAUL IONUT COMI ADRIAN LAVINIA ANDREA RAZVAN

TAVI ANCUA MARCIANA CATALIN CRISTINA IOANA HORIA LUCIA ADRIANA ANKY OANA MARCELA OVIDIU MIANA PAUL AMALIA VERONICA COSMINA HORATIU OLIMPIU DANIA XENIA ANDREEA DANIA PAUL ANAMALIA BIANCA IULIAN DIANA ARPIA

de ani

3X3

Irreversibil – versiunea cronologică: re-organizarea timpului

De gaucho-ul francez Gaspar Noé sigur ați auzit. Născut în capitala porteña Buenos Aires și exilat voluntar în Franța din cauza dictaturii, a devenit unul dintre cei mai de succes și mai picanți regizori contemporani. Al doilea său lungmetraj, *Irreversibil* (2002) e considerat un cult foarte controversat și vine la TIFF în varianta remontată cronologic, din 2019.

În termeni generali, filmul spune povestea unui cuplu, Alex (Monica Bellucci) și Marcus (Vincent Cassel), într-un stil mozaic, dar acordând, mai precis, o atenție deosebită celor două incidente care le marchează viața într-un mod tocmai *irreversibil*: violul suferit de Alex de către un bărbat poreclit Le Tenia (Jo Prestia), urmat de uciderea acestuia drept act de

răzbunare. Intriga este, însă, un pretext pentru un comentariu existențial despre caracterul unilateral al timpului, semnat de propoziția „Le Temps Detruit Tout” (timpul distruge totul).

Noutatea acestei versiuni este faptul că regizorul decide să-și exploreze opera reelaborând structura temporal-narativă. Ceea ce vedem este aceeași poveste în ceea ce privește conținutul ei: intriga însăși nu se schimbă. Schimbarea constă, însă, în aranjarea elementelor prin care filmul spune povestea, într-un exercițiu tipic cinematografic, unde montajul poate face mereu minuni. Pe lângă noua cronologie, sunt câteva modificări subtile de stil. Se menține însă celebra mișcare haotică a camerei și trauma personajelor.

Nu ratați ocazia să re trăiți experiența unui clasic al cinematografului contemporan. Îl găsiți azi la Casa de Cultură a Studenților, ora 18:45.

Emily Noejovich

COMPETIȚIE

Magneticii: între idealitatea trecutului și nihilismul prezentului

„Tu ai fost vocea. Eram doar fratele cel mic care a apăsat pe butoane, dar am fost bine cu asta. Eram la radio, eram haiduci și eram foarte mândru de asta.”

Născut în Bretagna, Vincent Maël Cardona a participat cu diverse proiecte atât ca actor, cât și ca regizor, dintre care iese în evidență scurtmetrajul cu care a câștigat locul doi la Cinéfondation, Cannes, în 2010: *Coucou-les-nuages*. Prima sa incursiune în lumea lungmetrajelor, *Magneticii* și-a câștigat deja un loc la festivaluri, inclusiv la Cannes, unde a primit premiul SADC.

Scris de o echipă de 6 scriitori francezi (Vincent Maël Cardona, Romain Compingt, Chloé Larouchi, Maël Le Garrec, Catherine Paillé, Rose Philippon) ieșiți din generația care a copilărit în anii 1980,

filmul spune o poveste de emancipare și revoluție, la care se adaugă căderea vechilor povești și a deziluziei care mișcă generația lor.

Philippe (Thimotée Robart) este prins între idealismul trecutului și nihilismul actual. Filmul invită la o călătorie individuală și dedică un portret vremurilor în schimbare, înțelegând că fiecare epocă aduce acest refuz față de predecesori.

Filmul propune o poveste în care muzica și artefactele vechi joacă un rol central. Suntem astfel transportați într-o lume în care elementele veșnice ale casetelor și programelor clandestine de ra-

dio devin purtătoare ale unui nou limbaj. Totuși, nu este vorba despre nostalgie, ci despre fascinația pentru moment care marchează un înainte și un după la care este imposibil să ne întoarcem. Filmul se bazează astfel pe motto-ul britanic al Sex Pistols „No Future” pentru a sublinia permanența momentului prezent ca fiind singurul lucru care contează.

Câștigător al celui mai bun prim film la Premiile César 2022, filmul poate fi văzut luni, 20 iunie, ora 22:00, la Cinema Victoria.

Emily Noejovich

Cumpara cu incredere un PC reconditionat preinstalat cu Windows 10

m@d@
electronics group

www.pcmadd.com

TIFF.21
Transilvania International
Film Festival Cluj-Napoca 17-26.06.2022

GINE — CONCERT
MOL

PRIMUL PAS PE LUNĂ,
ÎNTR-UN FILM PREMIAT
LA CANNES

MOONWALK
ONE INVADERS [FR]
LIVE

Casa de Cultură a
Studenților
Marți 21 iunie
19.00

BILETE PE:
tiff.eventbook.ro
TIFF Official App
tiff.ro

INSTITUT FRANÇAIS

În fiecare zi a săptămânii, Andrew Rakowski, un bărbat de aproape 60 de ani, face naveta de la biroul de avocatură în care lucrează spre casa din suburbiile orașului Melbourne.

Câteodată își sună soția, alteori mama. Câteodată se întâmplă să călătorească singur, alteori cu colegul său și regizorul filmului, David Eastel. Filmat pe parcursul a douăsprezece luni și amintind de scurtmetrajul lui James Benning și al lui Bette Gordon *The United States of America* (filmat tot de pe benchea din spate a mașinii, chiar dacă cu o altă idee în minte), *Câmpiile* e alcătuit din unsprezece astfel de drumuri, întrerupte numai de scurte momente care vin să spargă limitarea spațiului și repetitivitatea subiectului (imagini cu vastele câmpii din titlu, aflate la mii de kilometri depărtare).

Însă în ciuda acestei limitări, filmul începe să se simtă surprinzător de vast pe măsură ce începem să aflăm mici detalii despre existența celor două „personaje”. Atât el, cât și Eastel, au poveștile lor, pasiunile lor, visurile și regretele proprii, și dacă inițial ezită să și le împărtășească, între ei începe să se înfiripe ușor, ușor o relație de prietenie. Cu greu, însă: de cele mai multe ori, cei doi aleg să vorbească despre lucruri neînsemnate, lăsându-și

viețile profesionale să nu se intersecteze cu cele personale, sau pur și simplu nu vorbesc deloc. Dar până și discuțiile neînsemnate și plimbările solitare, în deplină liniște, au ceva de spus aici.

Premisa e un pariu în sine, însă acest microcosmos din interiorul mașinii are multe de oferit pentru cei care au ochi să-l observe. Timp de trei ore hipnotizante, discursurile și gesturile celor doi capătă diferite înțelesuri, iar anotimpurile descoperă noi și noi schimbări captivante: vedem cum pe timp de iarnă se întunecă mai devreme, iar totul pare mai claustrofobic, în timp ce vara umbrele cad altfel prin crengile copacilor înverziți, străzile sunt mai aglomerate, iar cei doi protagoniști par și ei mai dispuși să-și împărtășească trăirile.

Un documentar imersiv care invită la meditație și analizează cu eleganță peisajul emoțional al vieții de zi cu zi, *Câmpiile* rulează la Cinema ARTA astăzi, 20 iunie, de la 21:00, și mâine, 21 iunie, de la 12:00.

Laurențiu Paraschiv

CLOSE-UP KRZYSZTOF KIEŚLÓWSKI

Trei culori: Albastru

Viață după moarte

Nu putem spune cu certitudine că există viață după moarte. Dar un lucru e sigur: există viață după moartea altora.

Krzysztof Kieślowski demonstrează acest fapt cu primul film din a sa trilogie a culorilor, *Trei culori: Albastru*. După ce își pierde soțul, un cunoscut compozitor francez, și fiica de doar cinci ani într-un teribil accident de mașină, Julie – interpretată în cheie profund realistă de actrița Juliette Binoche – rămâne singură pe lume. Mama ei, bolnavă de Alzheimer, face adesea confuzie între ea și mătușa sa. Protagonista decide să renunțe la proprietățile pe care le deține și să arunce partiturile compuse pentru soțul ei la gunoi și astfel își începe călătoria spre auto-descoperire,

găsind înăuntrul ei o forță de existență de care nu era conștientă. Nu oricine primește o a doua șansă, dar Julie se bucură de acest privilegiu și la fel și ultima compoziție a răposatului, care, finalizată de Julie și prietenul ei Olivier, ajunge un simbol pentru unificarea Europei.

Filmul este construit cu migală nu doar din punct de vedere narativ, ci și estetic. Cadrele surprinse în reflexia unui geam sau a unei oglinzi, dar și micile momente

de respiro oferite de tehnica fade to black în mijlocul unei scene tensionate nu fac decât să potențeze tematica și dinamica personajelor. Kieślowski ne arată încă o dată, cu un lirism neegalat, o simbolică aparte și o grozavă atenție la detalii, cum poți să pierzi totul după ce ai pierdut totul și totuși să re-

ușești să construiești o nouă viață cel puțin la fel de bună ca cea de dinainte.

Trei Culori: Alb rulează în cadrul secțiunii *Close-up Krzysztof Kieślowski* luni, 20 iunie, ora 15:30, la Cinema Florin Piersic.

Oana Balaci

Poezia vieții

Viața dublă a Veronicăi

Doă femei care arată exact la fel, poloneza Veronika și franceza Véronique (ambele interpretate de electrizanta Irène Jacob, premiată la Cannes), populează memorabilul *Viața dublă a Veronicăi*, filmul din 1991 care a marcat trecerea lui Krzysztof Kieślowski de la un cinema realist, încărcat politic, la un cinema poetic al coincidențelor mistice. Deși nu s-au intersectat niciodată în viețile lor, cu excepția unui scurt moment magic care ar fi putut foarte bine să nu fi avut loc, ambele femei s-au născut în aceeași zi, au ochii verzi și părul închis la culoare, probleme cu inima încă din naștere, și ambele sunt muziciene talentate: Veronika e soprana într-un cor, în timp ce Véronique e doar profesoară de muzică – ceva o ține din a-și urma visul și a face următorul pas.

Imediat după ce Veronika, care a avut mereu senzația că nu e singură, face un atac de cord și moare chiar în pragul recunoașterii pe care a căutat-o dintotdeauna, în mijlocul primei sale prestații pe scenă, Véronique începe să dezvolte o fascinație

obsesivă pentru un păpușar care vizitează școala la care predă și pune în scenă diferite spectacole cu care încearcă să-i atragă atenția. Printre ele și dovada cea mai clară că între cele două vieți există niște paralele mai mult decât închipuite: un mic joc care aproape că imită moartea pe scenă a Veronicăi. Povestea e una opacă, frizând orice explicație rațională, însă premisa sugerează că ar fi vorba mai repede de o iluzie, de o proiecție a minții, decât o formă de expresie a realității imediate.

Însă *Viața dublă a Veronicăi*, ca și *Mulholland Drive*-ul lui Lynch, care i-a urmat douăzeci de ani mai târziu, e mai mult un film de trăit și prețuit decât un film de înțeles și desfăcut. În el, cineastul polonez alege să se concentreze pe micile detalii, sfâșietor de frumoase, în detrimentul poveștii mari, care devine din ce în ce mai personală și mai ambiguă pe parcurs. Puțini sunt regizorii care știu să folosească mediul vizual pentru a transmite emoție așa cum o face Kieślowski, ceea ce face din *Viața dublă* o experiență de neratat, mai ales pe ecran mare, din care nu ai cum să nu culegi imagini de pus la păstrare, ca pe florile dintre paginile cărților.

Viața dublă a Veronicăi rulează astăzi, 20 iunie, de la 12:15 la Universitatea Sapienția, și sâmbătă, 25 iunie, de la 16:00 la Casa de Cultură a Studenților.

Laurențiu Paraschiv

10 pentru FILM la TIFF, 2022: Doru Talos: „Nu e suficient un singur idiot pentru o ratare”

10 actori de teatru sunt prezentați anual, în cadrul TIFF, profesioniștilor din lumea filmului și publicului. Programul 10 pentru FILM la TIFF își propune să promoveze figuri noi în filmul românesc și îi vizează pe actorii care nu au avut până acum șansa afirmării în cinema românesc, indiferent de vârstă.

Cei 10 selectați pentru ediția a 11-a sunt: Magor Bocárdi (Sf. Gheorghe), Iulia Colan (Craiova), Sara Cunceea (București), Ada Dumitru (Pitești), Reka Kovacs (București), Robert Radoveanu (București), George Rotaru (București), Irina Sibef (Giurgiu), Doru Talos (Cluj) și Mihaela Velicu (București).

Doru Talos (34 ani) a absolvit actorie la Universitatea Babeș Bolyai și la Estudis de Teatro, Barcelona. Are și un master în Management și antreprenariat cultural la UBB. Acum 8 ani, alături de o echipă dedicată, pune bazele spațiului cultural alternativ Reactor de creație și experiment, Cluj. Se definește ca Lucrător cultural pe orice plan. Regizorul Radu Jude (*Aferim!*, *Babardeală... șamd*) i-a pus câteva întrebări lui Doru:

Ce putem noi învăța de la tine, de la Reactor, despre independență?

În jurul Reactorului e un colectiv capabil să lucreze fără certitudini sau, în orice caz, capabil să pornească un proiect, un proces, un exercițiu, cu un sincer «nu

știu, hai să vedem». Eu apreciez mult asta, și la mine, și la cei din jurul meu. Cel mai greu în meseria noastră e să ai un tip de sinceritate ce te vulnerabilizează. Evoluția Reactorului este construită pe exerciții de sinceritate, uneori fertile, alteori dezamăgitoare, dar importante în definirea noastră. Îmi place să cred despre mine că sunt un tip răbdător, îmi exersează în mod constant răbdarea, în sensul că nu aștept rezultate peste noapte, cred foarte tare în procese, iar în momentul în care îmi reușește ceva, încerc să-mi exersează gândul că „nimic nu e definitiv”. Asta mă liniștește și mă ajută să-mi asum cu ușurință mereu noi riscuri. Cred în muncă și că lipsa unei proiecții foarte clare despre viitor aduce mai multe viitoruri posibile. Punctul în care devenim comozi e punctul în care lucrurile încep să o ia la vale. Trebuie să rămânem lucizi și prezenți, iar rezultatele nu vor întârzia să apară. (interviu integral pe LiterNet.ro la <https://agenda.liternet.ro/cronici/10pentruifilm-tiff.html>)

Radu Jude

PROGRAM / LUNI / 20 Iunie

■ CINEMA FLORIN PIERSIC

14:00 **Larger Than Life**

Joe D'Amato și infernul roșu (*Inferno rosso: Joe D'Amato sulla via dell'eccesso*)
Manlio Gomasca, Massimiliano Zanin | 70' | Italia [3R1]

15:30 **Close-up Krzysztof Kieslowski**

Trei Culori: Albastru (*Trois couleurs: Bleu*)
Krzysztof Kieslowski | 94' | Franța, Polonia, Elveția [3R2]

18:00 **Fără limită**

Rhino*
Oleh Sentsov | 99' | Ucraina, Germania, Polonia [3R3] Proiecție în scop caritabil

20:30 **3x3**

Vortex
Gaspar Noé | 140' | Franța, Belgia, Monaco [3R4]

■ CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

16:00 **Supernova**

Febra lui Petrov (*Petrov's Flu*)
Kirill Serebrennikov | 146' | Rusia, Franța, Germania, Elveția [3C1]

18:45 **3x3**

Ireversibil (versiunea cronologică) (*Irréversible - Inversion Intégrale*)
Gaspar Noé | 98' | Franța [3C2]

20:45 **Supernova**

Tărâmul Domnului (*Godland*)
Hlynur Palmason | 144' | Danemarca, Islanda, Franța, Suedia [3C3]

■ CINEMA VICTORIA

10:00 **Larger Than Life**

Colecționarul de ouă (*O, Collecting Eggs Despite the Times*)
Pim Zwierv | 80' | Olanda [3V1]

12:30 **Close-up Krzysztof Kieslowski**

Un scurt film despre omor (*A Short Film About Killing*)
Krzysztof Kieslowski | 83' | Polonia [3V2]

15:00 **Focus Polonia**

Anul țânțarilor (*Mosquito State*)
Filip Jan Rymysa | 101' | Polonia, SUA [1V4]

17:30 **Competiție**

Babysitter
Monia Chokri | 88' | Canada, Franța [3V4]

19:30 **Competiție**

Amanți de-o noapte (*La nuit aux amants*)
Julien Hilmoine | 88' | Franța [3V5]

22:00 **Competiție**

Magneticii (*Magnetic Beats*)
Vincent Maël Cardona | 99' | Franța, Germania [3V6]

■ CERCUL MILITAR

13:30 **Supernova**

Amira
Mohamed Diab | 99' | Egipt, Iordania, EAU [3W1]

15:45 **Supernova**

Mesaje private (*Mensajes Privados*)
Matias Bize | 77' | Chile [3W2]

18:30 **Film Food**

Pâinea noastră (*Breaking Bread*)
Beth Elise Hawk | 86' | SUA, Israel [3W3]

20:45 **Focus Israel**

Să fie dimineață (*Let It Be Morning*)
Eran Kolirin | 101' | Israel, Franța [3W4]

■ CINEMA ARTA

12:00 **3x3**

Război pe calea undelor (*Cold Waves*)
Alexandru Solomon | 108' | România [3A1]

14:30 **3x3**

Ouăle lui Tarzan (*Tarzan's Testicles*)
Alexandru Solomon | 75' | România, Franța [3A2]

17:00 **3x3**

Clara B.
Alexandru Solomon | 98' | Franța, Germania, România
precedat de cinci scurtmetraje [3A3]

19:15 **What's Up Doc?**

Bucolic
Karol Palka | 71' | Polonia [3A4]

21:00 **What's Up Doc?**

Câmpiile (*The Plains*)
David Eastal | 180' | Australia [3A5]

■ SAPIENTIA

12:15 **Close-up Krzysztof Kieslowski**

Viața dublă a Veronicăi (*La double vie de Véronique*)
Krzysztof Kieslowski | 94' | Franța, Polonia, Norvegia [3S1]

14:45 **Va urma**

Regina și bastarda (*The Queen and the Bastard*)
Sérgio Graciano | 84' | Portugalia [3S2]

17:15 **Focus Israel**

Orchestra cu instrumente stricate (*That Orchestra With The Broken Instruments*)
Yuval Hameiri, Michal Vaknin | 80' | Israel [3S3]

19:45 **Focus Israel**

A patra fereastră (*The Fourth Window*)
Yair Qedar | 86' | Israel [3S4]

22:00 **Lună plină**

Ianuarie (*January*)
Andrey Paounov | 111' | Bulgaria, Luxemburg, Portugalia [3S5]

■ CINEMA MĂRĂȘTI

19:30 **Piața Unirii**

Cut! (*Coupez!*)
Michel Hazanavicius | 112' | Franța [3Z1]

■ CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR

19:30 **Focus Israel**

Imaginea victoriei (*Image of Victory*)
Avi Neshet | 130' | Israel [9S5]

■ MUZEUL DE ARTĂ

21:30 **Cineconcert**

Bestia (1917)
Alexander Hertz | 48' | Polonia
acompaniat live de Włodek Pawlik (Polonia) [3M1]

■ PIAȚA UNIRII OPEN AIR

21:45 **Piața Unirii**

Fuga din Mogadishu (*Escape from Mogadishu*)
Seung-wan Ryu | 122' | Coreea de Sud [3U1]

■ PARCUL POLIGON FLOREȘTI

21:45 **Piața Unirii**

Fuga din Mogadishu (*Escape from Mogadishu*)
Seung-wan Ryu | 122' | Coreea de Sud [3F1]

■ IULIUS PARC OPEN AIR

21:45 **Supernova**

Pasagerii nopții (*Les passagers de la nuit*)
Mikhaël Hers | 112' | Franța [3P1]

■ UBB OPEN AIR

22:00 **Va urma**

Bloc 27
Momir Milosevic, Milica Tomovic | 99' | Serbia [3X1]

* Film nerecomandat minorilor / This film is not suitable for children.

**Nerecomandat persoanelor sensibile la imagini stroboscopice / Not suitable for viewers with flickering light sensitivity

InterogaTIFF

Când educația cinematografică devine opțional la școală

Trăim într-o epocă profund audiovizuală. Totul se petrece online, suntem bombardatți de imagini, grafice, clipuri și alte forme de conținut fotografiat sau filmat. Devenim clienții unor branduri pentru că ne-a câștigat campania lor și ne place cum ni s-au prezentat în feedul de Facebook, Insta sau TikTok.

În acest context, necesitatea pentru actualizarea programelor în școli, care să conțină educație cinematografică și educație media devine imperioasă. E nevoie de un imbold și acesta vine de ani buni și din partea TIFF, care dedică secțiuni din festival copiilor și, în același timp, pregătește programe pentru elevi.

Anul acesta, festivalul face un pas în plus, prin programul pilot implementat la Colegiul Național "Gheorghe Șincai", care va testa în premieră opționalul de educație cinematografică pe parcursul anului școlar 2022-2023 și se va desfășura în mod regulat în cadrul unei ore de dirigenție (clasa a X-a, condusă de doamna profesor Ioana Hanchevici).

Am discutat cu Claudia Droc și Maria Dobre, care au coordonat proiectul, pentru a afla mai multe despre cum s-a concretizat această inițiativă.

Care a fost procesul de muncă pentru a definitiva proiectul, atât pentru evenimentele din cadrul TIFF, cât și pentru programul pilot de la Colegiul Național Gheorghe Șincai?

Maria Dobre: Pregătirea în sine a programului pilot a durat aproape un an de zile. Ne-am apucat de brainstorming imediat după Conferința care a avut loc anul trecut la TIFF, unde s-a considerat oportună introducerea unui opțional de educație cinematografică în școli. Partea mai dificilă a fost să ne gândim cum să-l integrăm astfel încât să nu încarce programa școlară, dar și să fie considerat util pentru profesori, elevi și părinți. Am avut noroc că am găsit foarte repede o profesoară aparte și foarte implicată în educația non-formală, care ne-a oferit aproape instantaneu ora ei de dirigenție pe parcursul unui an școlar. Următorul

pas a fost să formăm un grup de lucru care să se angajeze într-o misiune grea și contractivă, să curatoreze scurtmetraje și să scrie fișe pedagogice aferente care să includă tematici de dezvoltare personală, dar și informații teoretice de alfabetizare cinematografică. Grupul este format din specialiști în film și educație, o parte dintre ei fac parte din echipa TIFF – Crăița Nanu (scouter și selecționar TIFF), Iulia Voicu (lector UNATC, Departamentul Scenaristică-Filmologie), Octavian Dăncilă (selecționar TIFF, coordonator Cinemateca TIFF), Ioana Hanchevici (profesor de limba engleză, Colegiul Națio-

nal Gheorghe Șincai), Claudia Droc (Coordonator Relații Internaționale, TIFF) și Maria Dobre (Coordonator Programe Educaționale, TIFF). Momentan suntem încă în procesul de definitivare al manualului și al catalogului de scurtmetraje. Până în septembrie, ne propunem să extindem catalogul de filme și să creăm un manual care să cuprindă fișele pedagogice și fișele de istoria cinematografiei. Toate materialele vor fi puse la dispoziție pe o platformă VoD gratuită pentru profesori și elevi.

De ce credeți că este atât de anevoios acest proces, de a impune la nivel național o materie de educație audiovizuală, foarte necesară pentru vremurile de azi? Unde se blochează lucrurile?

Claudia Droc: A pune pe picioare un astfel de proiect la nivel național este un drum foarte lung, care necesită implicarea reală și susținerea din partea mai multor instituții, iar procesul trebuie derulat de-a lungul mai multor ani, acceptând că poate la final să nu fie neapărat ceva dorit sau acceptat de școli. Pe de-o parte, se resimte o adevărată nevoie pentru educație media și cinematografică, dar pe de altă parte, realitatea este că elevii au un program școlar extrem de încărcat, în care este dificil să intervii cu încă un opțional. Conștienți fiind de aceste neajunsuri, și lucrând laolaltă cu Ioana Hanchevici, am structurat o materie gândită să lărgască orizontul cultural, social și civic al elevilor, prin intermediul filmului, încadrându-ne totodată în programul de dirigenție, pe competențele și tematicile abordate de acesta (e.g. dezvoltarea încrederii în sine, toleranța, respectul pentru mediu etc.). Nu vrem să impunem o materie – nu ar fi constructiv în

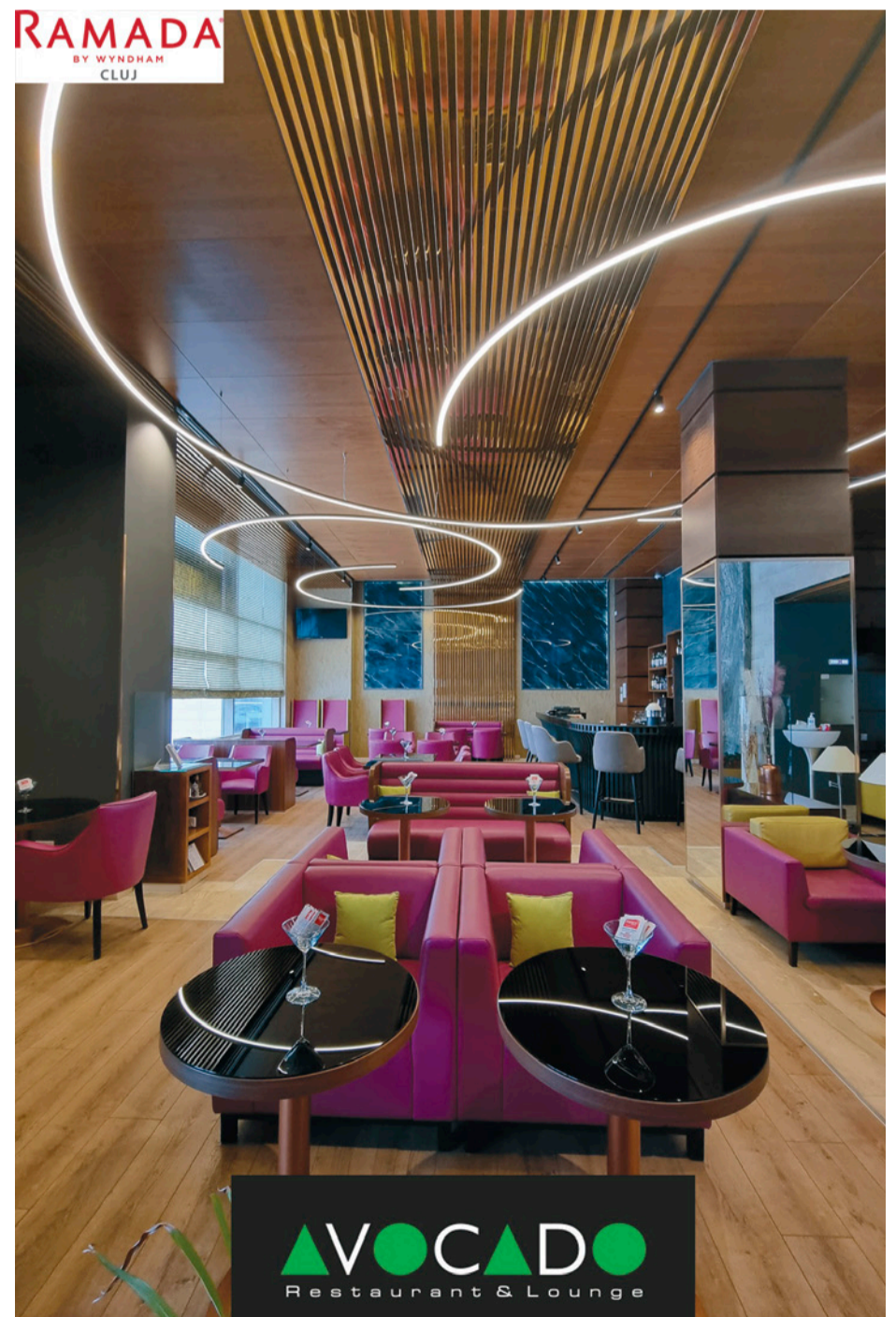
sensul acesta. Vrem să sprijinim efortul cadrelor didactice, punându-le la dispoziție un material multifuncțional, care pe de-o parte să le permită să abordeze teme socio-emoționale din cadrul programului de dirigenție, adaptate vârstei elevilor clasei la care predau, și pe de altă parte, să educe gustul elevilor către conținut media cât mai variat. Astfel, cu acest program abordat prin unghiul tematicilor socio-emoționale ale programului de dirigenție – tematici regăsite cu ușurință în diversitatea de filme contemporane –, atingem mai multe scopuri pentru toate părțile implicate, și ajutăm să construim publicul de mâine, căruia sperăm să-i deschidem gustul pentru film și să îi punem la dispoziție instrumente de lectură pentru acest conținut.

Știu că luni, 20 iunie, are loc și o prezentare a opționalului și a trainingului, pentru profesori interesați. Ce vor învăța participanții?

Maria Dobre: La TIFF vom prezenta o parte din aceste materiale unui grup de 25 de profesori din județul Cluj, de la care ne așteptăm să dea un feedback obiectiv, care să ne ajute să perfecționăm modul de lucru și materialele. Aceștia vor vedea în exclusivitate o fișă de istorie a cinematografiei și trei fișe pedagogice aferente unor scurtmetraje care vor intra în catalogul final de filme. Mai mult, ei vor lua parte la demonstrația unei ore de educație prin film, așa cum ar conduce-o profesoara care va implementa opționalul. De asemenea, vom acorda o parte din discuții și unor activități extra-curriculare care includ filmul și care sunt la îndemână profesorilor.

A consemnat Ion Indolean

Vrem să sprijinim efortul cadrelor didactice, punându-le la dispoziție un material multifuncțional, care pe de-o parte să le permită să abordeze teme socio-emoționale din cadrul programului de dirigenție, adaptate vârstei elevilor clasei la care predau, și pe de altă parte, să educe gustul elevilor către conținut media cât mai variat.

„E festival, e TIFF, cumva adună toți oamenii laolaltă și se simt mai uniți”

Plimbarea editorilor juniori ai AperiTIFF prin centrul Clujului a scos la lumină câteva impresii despre schimbarea atmosferei din oraș odată cu începerea festivalului.

Pentru câteva minute, am reușit să întrerup o parte din populația prezentă în centru, discutând în primă fază cu Adriana și Mihai Bârsan: „Am observat în Cluj stickerul cu *Make Films Not War* și, prima dată, nu știam despre ce e vorba, mai apoi am observat că sunt tot mai frecvente și mi-am dat seama că e vorba de TIFF. Am văzut în rândul prietenilor că toată lumea devine entuziasmată, mai ales clujenii care-s de mult timp aici”, povestește Adriana. Mihai, în schimb, a observat doar aglomerația orașului și o schimbare în rândul prețurilor.

Venită din Republica Moldova la Cluj pentru studii, Sabina Volcov, viitoare profesionistă în materie de calculatoare, susține că, cel puțin în ultimele zile, sunt foarte mulți oameni pe străzi și începerea TIFF chiar a provocat o schimbare. „De obicei, în weekend, e cam pustiu orașul. Astăzi văd că toată lumea e pe afară, pe la terase, se bucură de festival”, povestește Sabina.

„Oamenii-s mai fericiți, mai deschiși

și primitori, mai ales că acum vin și mulți străini la Cluj. Tot orașul e mai vesel”, afirmă Alexia Oros alături de entuziasmul cu care așteaptă proiecțiile de la Bontida.

Mălina Măndruțescu, jurnalistă de profesie și iubitoare de film descrie în câteva cuvinte ce înseamnă TIFF pentru ea: „Sunt mare fană TIFF de ani de zile. Am fost și voluntar, dar acum sunt aici în calitate de jurnalist. Îmi place foarte mult și e o atmosferă aparte.” Mălina și-a trecut în agenda filmul *Metronom*, de Alexandru Belc, pe care vrea neapărat să-l vadă și să justifice dacă se ridică sau nu la așteptările insuflate din exterior. „Am mai multe filme românești pe care vreau să le văd, însă aceasta se mai conturează pe parcurs. Am în minte și acum filme pe care le-am văzut la TIFF în urmă cu cinci sau șase ani. Plăcerea constă în a nu-ți face planuri”, susține jurnalista.

„Ce am observat de când a început festivalul este că oamenii zâmbesc mai mult. Nu știu exact motivul, dar cred că se datorează ideii de conexiune. E festival, e TIFF, cumva adună toți oamenii

Foto: Andrei Micuța

laolaltă și se simt mai uniți”, vorbește, tot din spatele unui zâmbet, Florin Săcăreanu – dietetician.

Familii, grupuri de prieteni, oameni de toate vârstele se bucură de locațiile TIFF, activități și vreme bună. Unii

dintre ei nu sunt din Cluj, însă afirmă că atmosfera și tot ce se petrece de când a început acest festival îi pun pe gânduri când se întorc acasă.

Oana-Florentina Bostan

THE FESTIVAL MUST GO ON
ANYTIME. ONLINE

TIFF UNLIMITED

Cinema-ul tău alternativ. De acasă.

SALE
10-30 iunie

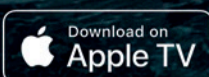
15 €*
3 luni

27 €*
6 luni

50 €*
12 luni

*Prețurile includ TVA. Toate tipurile de abonament beneficiază de acces gratuit timp de o lună

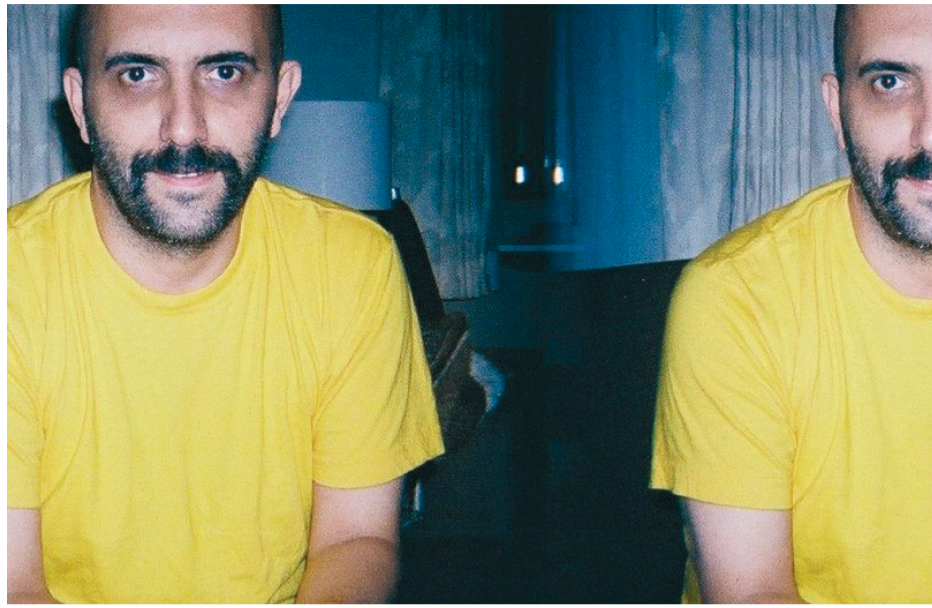
Abonează-te pe unlimited.tiff.ro și vezi filme premiate din toată lumea, de la cinești care provoacă și inspiră. Conținut reînnoit constant, cu peste 200 de titluri disponibile.

3x3

Gaspar Noé and the Call of the Void

The 3 titles presented at TIFF (*Enter the Void*, *Vortex* and *Irréversible* (*Straight Cut*)) are enough to get inside the mind of a great and challenging filmmaker. But beyond shock and controversy, is there enough substance in Gaspar Noé's films?

The filmmaker's works can be defined as intensely synaesthetic, thanks to their visual and musical power. By the way they engage the viewer's senses, they are able to transport anyone into a metaphysical world, a hybrid of dream and reality. Precisely because of this peculiarity, Noé is not a filmmaker for

everyone: you either love him or hate him.

However, the French-Argentinean filmmaker's work is not limited to drawing dreamlike perspectives of a mundane reality, but always tries to break a predetermined pattern and challenge the viewer, abruptly tackling themes such as sex, drugs, death and madness.

The director has a reputation as one of the most controversial filmmakers of his generation and is often misunderstood and labelled as an instigator. But ever since *Enter the Void* (2009), an exemplary techno-hallucinatory trip inspired by the *Tibetan Book of the Dead*, he has in fact pursued a coherent discourse: the observation of nothingness, of emptiness. A nothingness that, in contemporary times, has become everything. Noé's cinematic worlds are full of people who, in search of ecstasy, descend to abominable levels. The depths to which the French director plunges his characters are usually fuelled by drugs and sex, bathed in shades of neon and characterised by frenetic filmmaking that plunges in, around, under and over his subjects. His films can test the limits of even his most ardent fans. But in *Vortex*, the transgressive filmmaker makes perhaps his most subversive move yet: he creates a quiet, compassionate and ultimately devastating film about the twilight existence of an elderly couple. Nevertheless, however muted, it's still a visceral experience.

Anca Grădinaru

Vortex – Enjoy It While You Can!

Gaspar Noé's latest, *Vortex*, looks like a tamed film. But it only looks like it, obviously – it's hard to break old habits. Or maybe, from a certain point of view, it really is tamed, otherwise its release would hardly go unnoticed after all the controversy stirred up by the previous *Irréversible*, *Enter the Void* or *Love*.

Not to say that *Vortex* is an even more confusing *feel bad movie* – the problem is that you don't realize it until it's too late. It's not a film that shocks you with its immediacy, as the others do, but one that gets under your skin and shakes you to the core. Nor can you expect anything else from a film that begins with the dedication "To all those whose brains will break before their hearts."

Presented on the Croisette in the parallel Cannes Premiere section (and not in competition, where it belonged), *Vortex* has a simple premise, but one that is

sufficiently offering for the Argentine director's quest: an elderly couple played by Giallo director Dario Argento and Françoise Lebrun from *La maman et la putain*, both incredible, await their end in a Paris apartment while one of them falls prey to Alzheimer. A more frightening *Amour*, but also more light-hearted, because although the trajectory can be foreseen from the start, Noé says that here, as in *Climax*, much of it was improvised. Which also feels like it: there are plenty of dead moments where you're left with characters going about their business,

unencumbered by the camera – Argento working on his book about cinema and dreams, Lebrun getting down to doing something he'd also forgotten about. But make no mistake, we're not talking about some *Jeanne Dielman*. Noé uses the split screen in *Lux Aeterna* to even greater effect here: he's always grabbing your attention with something. Presented as a duo, even the most mundane of activities becomes refreshing. And towards the end, when things begin to spi-

ral out of control, all this calm begins to make sense: it punches you in the plexus and makes you realise with horror that the end is not only imminent, but more than likely painful. No one said Noé was a great dramatist, but let's face it: he's an extremely skilled visceral filmmaker!

Vortex plays today, 20 June, at 20:30 at Florin Piersic Cinema, and Saturday, 25 June, at 22:00 at Victoria Cinema.

Laurențiu Paraschiv

3x3

Alexandru Solomon Simply the Best

Alexander Solomon has always been interested in how the past influences the stream of the present-future.

He believed in exotic-hot topics and presented them in an original and courageous style, singular in its honesty. Alecu to close friends, he always left a piece of his own personality in the subjects he documented. He always went all-in. Born in communism, which he also experienced for a few years as a young filmmaker, he remained interested in the deep scars and festering wounds that good old Nicu Ceaușescu had inflicted on the collective mind of the Romanian people.

TIFF celebrates him in this edition and screens *Clara B.* (2006), *Cold Waves*

– *Război pe calea undelor* (2007), *Tarzan's Testicles - Ouăle lui Tarzan* (2017). In all of them, he is faithful to the ideas expressed in his excellent book, 'Repre-

sentations of Memory in Documentary Film': documentary is "a way of living – creative – memory" and "implies a retrospective look, a reminiscence", honesty and total involvement.

Aware of the pitfalls of history and the imprint of subjectivist and over-enthusiastic recoveries of the communist system, he was interested in investigating with detachment and a dose of irony "the details of the past, without introducing a judgemental ideological perspective". Always objective and understanding that propaganda changes according to the leaders of the moment, he actively rejected approaches where "the positive heroes of yesteryear have metamorphosed into executioners, and yesterday's villains into victims and heroes". He nuanced, operating creatively on the fine line between myth and reality.

Solomon's spectacular worlds, as if from imagined stories, have the power to evoke (sometimes metaphorically) a past that is sometimes hard to believe happened.

The working approach undertaken in *Clara B.* – where she tells the fictional story of a woman photographer and reporter in the early 20th century – continues in

Cold Waves, about the radio station Europa Liberă, which functioned as a militantly pro-Western medium during the Cold War, "perceived by its Romanian audience as an independent radio station, the only source of true information". This phenomenal station influenced generations, kept Romanian citizens connected to Western reality, was the kind of outlet that has now become legendary.

The same almost mystical aura is also found in a small laboratory in Abkhazia, on the eastern Black Sea coast, where Stalin had the ambition to create a monkey-human hybrid, the ideal of the working individual. *Tarzan's Testicles* evokes the story of a now run-down place with aging scientists, a Soviet ruin still inertially functional.

Difficult to find, but infinitely more complicated to juxtapose, these universes and their cinematic representation make Alexandru Solomon one of the leaders of his generation and perhaps the most important Romanian documentary filmmaker. We celebrate him at TIFF in the 3x3 section and invite you to (re)see his fabulous journeys.

Ion Indolean

NO LIMIT

Rhino Redemption Comes at A Price

In his latest feature film, Ukrainian director and screenwriter Oleh Sentsov presents a philosophy of good and evil, unfortunately all too relevant to today's European context.

The film's title, *Rhino*, is taken from the nickname of its protagonist Vova, who gets tangled far too tightly in the web of the Ukrainian mafia in the 1990s. Rhino resembles a rhinoceros not only because of the bump on his forehead left over from a beating, but also because of the animal instinct that all too often gets the better of him. In a few minute-long sequence shot, Sentsov manag-

es to show us, with costume changes and complex sets, the tragic existence of the character and his family. An obvious attempt to justify his future behaviour and trajectory. Violence is no stranger to him even as a child, but as time goes by, it becomes a way of life.

The film is full of quotes that could easily pass for clichés, but the director uses them cleverly and integrates them into the

film's aesthetic. Telling a supposed priest about past mistakes that mark him, Rhino compares the soul of a new-born baby to a flower - the first shot of the film is him as a baby in a field of sunflowers. As the narrative progresses, the colours fade to brown hues, like the earth covering the soul of an adult - in the protagonist's conception.

The moment when this mud begins to spread over his being is marked by

the entrance of the so-called gangsters on screen, in typical Tarantino fashion - the positioning of the characters and the style of filming are reminiscent of the famous scene in *Reservoir Dogs*. For a moment he looks like the King of Earth. He has a beautiful wife, a little girl, mistresses, money, underlings and the respect of the entire criminal world. From this point, however, Rhino begins his journey to dehumanization, which will also end with a turning point.

In a sequence with obvious biblical references, the protagonist is nailed to his feet and left to die in a stall. Despite his unfortunate fate, he manages to survive and crawls doggedly towards his new identity. Rhino becomes Vova again. Reborn. Resurrected. But he

must pay for his past mistakes. A knife and two old friends facilitate his redemption. A blow for every victim of his inhuman behaviour.

The film plays as part of the No Limit section on Monday 20 June at 18:00 and Thursday 23 June at 22:15 at Florin Pierisic Cinema.

Oana Balaci

SUPERNOVA

Somewhat Awkward Private Messages

Some of the best actors from Latin America and Spain - Antonia Zegers, Blanca Lewin, Vicenta Ndongo, Alex Brendemühl - are brought in front of the camera, confessing intimate stories with the typical sincerity of Chilean Matías Bize, already defined previously by *La vida de los peces* (2010) or *La memoria del agua* (2015). Straight from their (sometimes desolate) private spaces, the characters are challenged to overcome their barriers, shedding their clothes, willingly. They show themselves to the camera as they are, mother, father, daughter or son, all people, all with a story. Their life testimonies have the power of suggestion, expressing either unspoken anxieties, frustrations or devastating pain. Rarely hope. Lacking any pretentious visual language or extravagant means of cinematic expression, the feature has no well-defined

stakes; it doesn't propose more than meets the eye. A handful of people expose life's challenges with great sincerity, the camera being their personal confidant (and that's about it). Their fragmented and cleverly interspersed stories texture new nuances, perhaps fuelling the viewer's suspense and energy. The original music of one of the storytellers overlays the film's finale (*Dogma '95* style), lending a kind of gravity to the now silent and watching. It all culminates in a powerful ending (a little hard to follow)-the scene of a traditional underwater birth in a bathtub. To conclude the meditation on life, Bize cleverly uses this scene to symbolise rebirth (that saying - it's never too late to start again). The film plays today at 15:45 at Cercul Militar and on 21 June at 21:30 at the Art Museum.

Emanuela Susanu

CINECONCERT

Negri's Beast

At the height of her career, Pola Negri was the highest paid woman in the film industry. She lived in a mansion in Los Angeles that resembled the White House and set the fashion tone.

That's how America knew red nail polish pedicures, fur boots and turbans. Not bad for a Polish immigrant born into poverty. She had famous lovers like Rudolf Valentino or Charlie Chaplin and several princes and counts. She was the first European star to kill it at Hollywood, signing a contract with Paramount for \$3,000 a week, and one of the few actresses to make the transition to talkies. Negri was a vamp, a flamboyant personality or, as they would say in her adopted country, a lager-than-life figure. *Beast* (or *The Polish Dancer*) is her only surviving film from the Polish period, which is reason enough not to miss the unique screening at TIFF, set to live music by Włodek Pawlik. You'll have the

chance to admire a phenomenon from another world. In *Beast*, Negri plays a dancer, which is somewhat natural. The young Pola, who lost her father when he was arrested and sent to Siberia for alleged revolutionary activities, was accepted at the Imperial Ballet Academy in Warsaw for her talent as a ballerina, but turned to acting after health problems. In this film she is only 20 years old and already shows talent, vivacity and the qualities of a femme fatale. The qualities that would later seduce international audiences, such as exoticism, mystery and intensity, are already clear here.

Beast - 20 June, 21:30, The Art Museum

Anca Grădinaru

